

Reactie van de universiteiten op de brief van de staatssecretaris over het advies van de profielcommissies (kamerstuk 30 187 nr. 45)

De vereniging van universiteiten betreurt het dat staatssecretaris Van Bijsterveld het advies van de profielcommissies zonder verdere discussie terzijde schuift. Hieronder gaan we in op enkele punten uit de adviezen en uit de brief van de staatssecretaris die tezamen duidelijk maken dat het advies een positieve bejegening verdient en dat het advies uitnodigt tot een verdere een dialoog tussen het voortgezet onderwijs en het hoger onderwijs.

Reactie hoger onderwijs

De staatssecretaris schrijft dat de positieve reacties uit het hoger onderwijs waren ingegeven door de verwachting dat daarmee het bèta onderwijs versterkt zou worden. Dit is een zeer eenzijdig beeld van de reactie die door de universiteiten is gegeven.

Dat beeld zetten we graag recht: hoewel de universiteiten het van groot belang vinden dat er meer leerlingen, vooral meer meisjes, voor een betaprofiel kiezen is dit niet de hoofdreden geweest om het advies te steunen. De steun is in de eerste plaats ingegeven door de aandacht die de profielcommissies hebben voor ontwikkelingen in het hoger onderwijs en hieruit voortkomende aansluitingsvragen. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om de toenemende internationalisering en de ontwikkeling naar brede bachelors.

Er staan lastige punten in het rapport en het zijn heel veel adviezen en voorstellen bij elkaar. De staatssecretaris gaat in haar beleidsreactie op heel veel punten niet in. Deze punten dreigen nu met de afwijzing van de profielstructuur mee in een la te verdwijnen. Dat is jammer, want het merendeel van de adviezen zou ook gerealiseerd kunnen worden binnen de huidige profielstructuur. Het gaat hier om bijvoorbeeld de ontkoppeling van de school- en centrale examens, de verlengde oriëntatie en de fasering.

Natuur, Leven en Technologie (NLT) en Wiskunde D

De staatssecretaris leest uit het advies dat de profielcommissies afstand zouden nemen van de vakken NLT en Wiskunde D. Dat is onjuist. De profielcommissies hebben deze vakken zélf voorgesteld in hun korte termijnadvies, en nu bouwen ze voort op het succes van deze vakken. Zo zijn docenten heel enthousiast over NLT omdat zij zelf meeontwikkelen en verdieping kunnen aanbrenen in hun vak. Scholen willen het graag aanbieden en het hoger onderwijs wil mee ontwikkelen. Het succes komt vooral voort uit het feit dat NLT multidisciplinair is, concept-contextgericht, opgebouwd is uit keuzemodules en daardoor een sterke wetenschappelijke oriëntatie heeft.

Universiteiten werken volop mee aan de ontwikkeling van deze vakken. Dit doen ze vanuit het besef dat ze zelf een cruciale rol kunnen spelen bij de wetenschappelijke oriëntatie in het vwo. Zo geven docenten Econometrie van de Universiteit van Tilburg wiskunde D-les op de vwo scholen waarmee ze eerder samen modules voor dit vak hebben ontwikkeld.

De commissies bouwen voort op dit onderliggende succesvolle concept door de context-conceptbenadering te onderschrijven, door te pleiten voor versterking van de samenwerking tussen vo en wo en door keuzemodules breder te willen invoeren.

De staatssecretaris zegt dat invoering van de voorstellen een goede voortgang van de invoering van de nieuwe profielen verstoort. De universiteiten lezen dat de profielcommissies voortbouwen op de nieuwe profielen, de succesvolle punten willen versterken en dus de voortgang bespoedigen.

Twee profielen en drie fasen

De commissies stellen voor toe te werken naar twee brede profielen. De staatssecretaris wijst dit af met het argument dat het de voortgang van de nieuwe profielen verstoort. Ook vindt ze het overbodig omdat scholen het al kunnen doen.

Dit is een vreemd argument. Juist het feit dat het al gebeurt, geeft de behoefte vanuit het veld aan twee profielen weer. Het geeft ook weer dat deze ontwikkeling wellicht ondersteuning behoeft. Leerlingen die nu bijvoorbeeld in een natuurstroom zitten, hebben geen keuzevrijheid meer omdat zij altijd een extra vak moeten kiezen. Voortbouwend op het succes van NLT en Wiskunde D stellen de profielcommissies voor om meer met keuzemodules te werken binnen een breed natuurprofiel. Dit is geen verstoring van de voortgang, maar hier wordt juist aansluiting gezocht bij een reeds in gang gezette praktijk om zo die praktijk te versterken en te verrijken.

Hetzelfde geldt voor het voorstel de profieloriëntatie te faseren; door een natuurstroom en een maatschappijstroom te creëren kunnen leerlingen op scholen die dit aanbieden hun definitieve profielkeuze nu al een jaar uitstellen. De hoofdgedachte is dat leerlingen op dit moment te vroeg te definitieve keuzes moeten maken die te eng zijn. Dit probleem wordt ook in het OECD-rapport over hoger onderwijs (mei 2007) genoemd in verband met de toegankelijkheid van het hoger onderwijs.

De commissies pleiten er daarom voor om langzaam (!) toe te groeien naar drie fasen in het voortgezet onderwijs: een funderende basis in de onderbouw, een oriënterende in de middenbouw en een specialiserende in de bovenbouw. Dit is natuurlijk niet alleen gunstig voor de bèta's maar voor alle leerlingen, en kan ook zonder een tweeprofielenstructuur omarmd worden. Het is dan ook heel opvallend dat de staatssecretaris hier geen woord over rept.

Gewenst: breed toelatingsbeleid

Brede profielen stellen de universiteiten in staat minder gedifferentieerde instroomeisen te stellen. Dat is belangrijk omdat we zien dat er bij een toenemend aantal bacheloropleidingen de eerste fase breder wordt ingevuld en de specialisatie in dat geval later plaatsvindt. Het komt ook tegemoet aan de wens van de decanen uit het voortgezet onderwijs om de instroomeisen niet 'dicht te timmeren'.

Het vwo-diploma is internationaal een uniek diploma omdat het rechtstreeks opleidt en voorbereidt op een wetenschappelijke opleiding. Het is daarom belangrijk dat het vwo-diploma met zo min mogelijk mitsen en maren (nadere eisen) door het hoger onderwijs wordt geaccepteerd. De universiteiten hebben aangegeven drie basisvakken te onderscheiden die bepalend zijn voor het studiesucces van studenten in het wetenschappelijk onderwijs: Engels, Nederlands en Wiskunde. De onderwijsraad onderschrijft dat in het recente rapport 'Versteviging van kennis in het onderwijs II'. Idealiter zou toelating moeten afhangen van de beheersing van deze vakken. De profielcommissies doen verschillende voorstellen die hierop aansluiten bijvoorbeeld de ontkoppeling van de examens en de aansluitingsprojecten voor Engels, Nederlands en Wiskunde.

Met brede profielen, een sterk diploma en voldoende beheersing van de basisvakken kan het hoger onderwijs een open en breed toelatingsbeleid hanteren dat aansluit op de bachelorfase. Daarom zijn de universiteiten zo positief over het advies.